

3. การจัดการเลี้ยงผึ้งพันธุ์

3.1 การเตรียมความพร้อมในการเลี้ยงผึ้งพันธุ์

3.1.1 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเลี้ยงผึ้ง ได้แก่ พันธุ์ผึ้ง กล่องเลี้ยง คอน แผ่นรังเทียม อาหารผึ้ง เหล็กกันตรึง หมวกตาข่าย กระจ่างป้องกัน ลวด ตะปู ฯลฯ

3.1.2 วางแผนสำรวจแหล่งอาหารผึ้ง และที่ตั้งรังในรอบปี

3.2 การจัดการการเลี้ยงผึ้งก่อนฤดูดอกไม้บาน

3.2.1 ตรวจเช็คประชากรผึ้ง

- ผึ้งงาน ดูความสมบูรณ์และปริมาณของผึ้งงานที่อยู่ในวัยพร้อมที่จะออกหาอาหารให้มากที่สุด
- ผึ้งนางพญา ดูความสมบูรณ์

ของนางพญา ปริมาณการวางไข่ ลักษณะการวางไข่ สม่ำเสมอทั่วทั้งคอน ปริมาณดักแด้ มีการผลิตผึ้งงานที่ดีมีคุณภาพ ตัวโตแข็งแรง หาอาหารเก่ง

3.2.2 การรวมรังและเพิ่มประชากรผึ้งงาน

- มีการจัดการรวมรังเพื่อเพิ่ม

ประชากรผึ้งงาน และเสริมสร้างความแข็งแรงให้เต็มที พร้อมที่จะออกเก็บน้ำหวานในฤดูดอกไม้บาน

- เลือกทำเลที่ตั้งรังผึ้งที่ร่มรื่น ไม่

แห้งแล้ง มีพืชอาหารของผึ้ง กรณีที่ตั้งรังผึ้งมีพืชอาหารของผึ้งไม่เพียงพอก็ต้องเสริมให้ เช่น น้ำตาลและเกสร

- ตรวจเช็คศัตรูผึ้ง เช่น ไร มด ต่อ นกจาบคา

ถ้าพบต้องป้องกันกำจัด

3.3 การจัดการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ในฤดูดอกไม้บาน

3.3.1 ตรวจเช็คจำนวนรังผึ้ง และจำนวนคอน หนอน คอนไข่ และคอนดักแด้ ควรเลี้ยงผึ้งให้มีประชากรเต็มรัง (8-10 คอน)

3.3.2 ตรวจเช็คการทำงานผึ้งแต่ละรัง เช่น ลักษณะการวางไข่ของนางพญาผึ้ง การเก็บน้ำหวานและเกสรของผึ้งงาน

3.3.3 ตรวจเช็คระยะการบานของดอกไม้ที่ยังเหลืออยู่ เพื่อใช้ช่วงเวลาที่เหลือในการจัดการรังให้ได้ประโยชน์สูงสุด

3.3.4 คัดเลือกรังที่ดีที่สุด โดยการยุบรัง หรือรวมรัง เพื่อออกเก็บน้ำหวาน โดยคัดรังผึ้งเก็บไว้ 25 % และนำออกเก็บน้ำหวาน 75 %

3.3.5 เคลื่อนย้ายรังผึ้งไปตั้งในแหล่งพืชที่ให้น้ำหวานกำลังออกดอก เช่น สدابเสื่อ หนูน ลำไย

3.3.6 สลัดน้ำผึ้งหัวคอนออกให้หมด

3.3.7 เมื่อนำผึ้งไปตั้งประมาณ 1 สัปดาห์ก็ตรวจเช็คคัดเลือกคอนน้ำผึ้งที่ปิดหลอดรวงแล้ว ประมาณ 30-70 % นำไปทำการสลัดน้ำผึ้ง

3.3.8 นำน้ำผึ้งมารองตะแกรงหยาบ และกรองละเอียดเพื่อกรองเศษไขผึ้ง และตัวผึ้งออกในขั้นต้น

3.3.9 นำมาใส่ถังบ่ม บ่มไว้ 15 วัน เพื่อให้เศษไข่ผึ้ง และผงละเอียดลอยขึ้นมาบนผิวน้ำผึ้ง เปิดก๊อกน้ำผึ้งด้านล่าง จะได้น้ำผึ้งที่สะอาดและบริสุทธิ์ ทำการบรรจุน้ำผึ้งเพื่อจำหน่ายต่อไป

3.4 การจัดการเลี้ยงผึ้งพันธุ์หลังฤดูดอไม้บาน

3.4.1 ตรวจเช็ครังผึ้ง ทำการลดคอนให้สมดุลกับปริมาณผึ้ง หรือรวมรังในกรณีขาดนางพญาผึ้ง

3.4.2 ย้ายผึ้งไปยังแหล่งที่มีพืชอาหารที่ให้ทั้งน้ำหวาน และเกสร ถ้ามีอาหารไม่เพียงพอก็ต้องให้อาหารเสริมทั้งน้ำตาล และเกสร

3.4.3 ป้องกันกำจัดศัตรูผึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงหลังฤดูดอไม้บาน จะพบไรศัตรูผึ้งบนตัวผึ้ง และรวงรังผึ้งมาก